

УДК 378.095 : 81-193

DOI 10.31376/2410-0897-2018-2-37-83-89

Оксана Миколаївна Скоробагата,
кандидат педагогічних наук, старший викладач
кафедри іноземних мов та методики викладання
Глухівського національного педагогічного
університету імені Олександра Довженка,
e-mail: skorobahata_o_n@ukr.net

Наталія Володимирівна Кадикова,
асистент кафедри іноземних мов та методики викладання
Глухівського національного педагогічного
університету імені Олександра Довженка,
e-mail: kadykovanata@gmail.com

МІЖКУЛЬТУРНА ВЗАЄМОДІЯ ЯК СПОСІБ ПІЗНАННЯ МОВНОЇ КАРТИНИ СВІТУ МАЙБУТНІМ УЧИТЕЛЕМ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У статті порушено проблему здійснення міжкультурної взаємодії як передумови формування мовної картини світу майбутнього вчителя англійської мови. Здійснено спробу довести, що діалог культур є основою розвитку міжнаціональних стосунків. Схарактеризовано особливості міжкультурної взаємодії, на які варто звертати увагу в процесі фахової підготовки майбутнього вчителя англійської мови. Увагу сфокусовано на етапах «кривої процесу адаптації» у контексті вивчення англійської мови.

Ключові слова: міжкультурна взаємодія, мовна картина світу, «крива процесу адаптації», майбутній учитель англійської мови.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Безпрецедентний розвиток технічних можливостей у XXI столітті, поширення Інтернету, високі темпи світових інтеграційних процесів зумовили виникнення та закріплення у масовій свідомості таких понять: «комунікативний простір», «міжкультурна комунікація», «міжкультурний геополітичний простір», «стратегії комунікації». Сьогодні, коли кризи стають неминучими атрибутами суспільного розвитку, комунікативність (як здатність підтримувати оптимальний стан в умовах середовища, що динамічно змінюється) може розглядатися як критерій стійкості особистості.

Сучасний світ зараз і об'єднується, і роз'єднується одночасно. Процеси комунікації, як і засоби, що їх забезпечують, усе більше пов'язують між собою країни й народи. Однак паралельно з цими процесами «поглиблюються лінії цивілізаційно-культурних розломів, посилюється внутрішня геоцивілізаційна інтеграція (всередині країн і народів геоцивілізацій – західної, ісламської, конфуціансько-буддистської, латиноамериканської тощо), поглиблюється суперництво цивілізацій у відстоюванні та поширенні своїх культурних, економічних, технологічних цінностей» [11].

Привертає увагу і той факт, що культурні детермінанти, які визначають розвиток комунікативних процесів, перебувають полі зору представників різних наук. У руслі окреслених вище реалій досить гостро постає проблема пошуку нових шляхів удосконалення підготовки майбутніх учителів англійської мови. Відтак, виникає потреба у пошуках новаторських психолого-педагогічних і лінгводидактичних ідей щодо опанування лінгвокультурного і соціологічного змісту рідної та англійської мов. Саме від цього залежить результативність діалогу на міжкультурному рівні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання проблеми. У спробах схарактеризувати сучасний освітній процес дослідники майже одногласно стверджують той факт, що кризові явища, які спостерігаються в ньому, є наслідком його відставання від динаміки розвитку науки, виробництва та суспільства. Не стала винятком і мовна освіта. Нові умови використання англійської мови як мови міжнародного спілкування, ґрунтовне розроблення соціокультурного підходу як стратегічного напрямку навчання міжкультурного спілкування (Н. М. Лавріченко, Л. П. Пуховська), лінгвокультурології (С. С. Єрмоленко, С. Г. Тер-Мінасова), лінгвокраїнознавства (А. Б. Гапонів, М. О. Возна), навчання іншомовної культури (Ю. І. Пассов) не знайшли адекватного втілення в реальну практику іншомовної освіти. На думку Ю. І. Пассова, причина такої невідповідності полягає в недосконалому наявних підходів до підготовки вчителів іноземних мов [8].

Зосередження уваги потребує і той факт, що наразі в Україні відсутня концепція міжкультурної іншомовної освіти в різних типах навчальних закладів.

Чинні Державні освітні стандарти початкової та повної загальної середньої освіти не повністю

відповідають сучасним вимогам суспільства в цілому (що підтверджується досить низькими результатами зовнішнього незалежного оцінювання 2016 року з іноземних мов) і не повною мірою враховують європейські рекомендації щодо багатомовної і багатокультурної освіти.

Відповіді на питання про підвищення якості іншомовної освіти не дає і затверджений у 2015 році «Перелік галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» [9], оскільки залишається нез'ясованим питання, за яких умов виші України мають право готувати вчителів англійської мови в межах спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціалізаціями).

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Головною метою цієї публікації є визначення окремих шляхів реалізації міжкультурної взаємодії, що позитивно вплине на якість міжкультурної освіти майбутнього вчителя англійської мови.

Виклад основного матеріалу дослідження. Підготовка майбутнього вчителя англійської мови прямо пропорційно корелює з соціокультурним контекстом, який виражений різноманіттям мовних спільнот і культур, що існують у різних країнах світу. Тому одним із провідних завдань підготовки майбутніх учителів англійської мови у ВНЗ повинно стати перетворення різноманітності із фактора, що перешкоджає діалогу між культурами, на засіб взаємного розуміння та культурного збагачення.

Основоположним у системі національної освіти повинен стати принцип багатомовності та полікультурності, що надасть можливість студентам мати високий рівень академічної мобільності й одночасно закладе основу для визнання професійних освітніх програм незалежно від країни навчання.

Для того, щоб краще визначити сутність поняття «міжкультурна комунікація», ми повинні дати визначення поняття «культура». Сьогодні це поняття використовується для характеристики різних понять, наприклад, «організаційна культура», «культура і мистецтво» тощо.

Відомий соціолог Гірт Хофстеде визначає культуру як «колективне програмування розуму, що відрізняє члена однієї групи від іншої» [14]. Інші автори виокремлюють у культурі систему цінностей та ідей (С. Kramsch, Т. Carver), процес адаптації до середовища (W. Summer, A. Keller), формування звичок (Е. Т. Hall, К. Young) тощо. Аналізуючи різні підходи до тлумачення феномену культури, враховуючи розмаїття точок зору дослідників, ми зробили спробу виокремити дещо спільне у потрактуванні терміна «культура», що не суперечить жодному із концептуальних визначень. Під терміном «культура» сучасна наукова спільнота розуміє характеристику всього суспільства; культура не успадковується, але передбачає навчання, можна сказати, що вона становить суб'єктно-особистісний вимір історичного процесу, його творчий початок.

Ми дотримуємось точки зору, відповідно до якої культура формує і характеризує людину як діяльнісний суб'єкт процесу суспільного розвитку. У цій площині поглядів культура концентрує досвід людства в опануванні природного та соціального світу, на основі чого формуються, зберігаються, вдосконалюються і передаються від покоління до покоління форми людської ментальності. Людина стає особистістю разом із опануванням нею культурного простору, своєрідної «соціальної пам'яті» людства. У певному сенсі, культура є ланкою між людиною та навколишнім світом і функціонує двостороннє: спрямована на світ (олюднення світу) та на людину (розвиток усіх соціальних властивостей і якостей людини). Вона стає мірилом усвідомлення людиною свого ставлення до природи, до інших людей і до самого себе. Отже, нам здається правомірним розглядати культуру як мірило свободи людини, свободи жити та свободи мислити, свободи вирішувати та свободи діяти.

Дослідники взаємодії культур наголошують на двох ключових її характеристиках: системності та комунікативності. Відповідно до фундаментального визначення Т. Парсонса «система – поняття, що означає як комплекс взаємозалежностей між частинами, компонентами та процесами, що передбачає вичленення регулярних зв'язків, так і аналогічний тип взаємозалежності між таким комплексом і його зовнішнім середовищем» [15]. Така характеристика культури вможливіє розуміння внутрішнього механізму її існування та дозволяє проникнути до змістової сфери культурної динаміки. Інший же принцип – комунікативності – розкриває її в динаміці взаємодії з соціальним субстратом. На думку французького культуролога А. Моля, комунікативність є одним із двох найважливіших факторів соціальної динаміки культури. Вона забезпечує трансляцію наявних, сталих культурних форм до суб'єктів культурної творчості – особистостей, які трансформують ці форми, що, у свою чергу, забезпечує зміни в культурі [7].

Отже, під *міжкультурною взаємодією* розумітимемо тривалий і стійкий контакт репрезентативних культурних систем, який передбачає, окрім інформаційного обміну, обмін змістовими елементами і соціальними інтеракціями, що приводить до відчутних змін у структурі та динаміці культур-контрагентів.

Видатний німецький філософ К. Ясперс наголошував на тому, що проблема міжкультурної взаємодії є життєвою необхідністю. «Спілкування з іншими – єдиний спосіб виявлення моєї екзистенції не

лише для інших, але і для самого себе. Інакше кажучи: коли я відкриваю душу іншій людині, я і сам починаю розуміти себе краще..., вільно обмежую свої вчинки по відношенню до іншого і до себе» (переклад наш – О. С.) [13].

Пошук взаєморозуміння в міжкультурній взаємодії передбачає можливість встановлення особливого рівня спілкування – діалогу, завдяки якому учасники взаємодії можуть пояснити і стати зрозумілими один одному. Діалог пронизує все наше життя, стає засобом здійснення комунікаційних зв'язків, умовою для порозуміння людей. Діалог культур – основа розвитку міжнаціональних стосунків. Методологія взаємодії культур, тобто їхнього діалогу, була розроблена в працях М. Бахтіна. Це поняття дослідник трактував як «взаєморозуміння учасників цього процесу і одночасно збереження своєї думки... Діалог не засіб, а самоціль. Бути – значить спілкуватись» [1, с. 155].

На нашу думку, найсуттєвішою є кореляція «діалогу» як наукової категорії з поняттям «взаємодії». Остання має об'єктивний та універсальний характер, вона сприяє взаємному зв'язку всіх структурних рівнів буття, тобто матеріальній єдності світу. Ураховуючи психологічний аспект взаємодії, вважаємо доцільним зупинитись на її міжособистісному виді. У широкому сенсі вона передбачає «випадковий або навмисний, приватний або публічний, тривалий або короточасний, вербальний або невербальний особистий контакт двох і більше осіб, що зумовлює взаємні зміни їхньої поведінки, діяльності, відносин і установок» [2]. Отже, міжкультурна взаємодія є формою спілкування, тобто формою «процесу встановлення та розвитку контактів між людьми, що виникають у результаті спільної діяльності та охоплюють обмін інформацією, вироблення єдиної стратегії взаємодії, сприйняття та розуміння іншої людини» [12].

Виходячи з викладеного вище, можна зробити висновок, що категорія «взаємодія» є родовою по відношенню до категорії «діалог», який, у свою чергу, існує як конкретна форма міжособистісної або персоніфікованої взаємодії. Відповідно до поглядів Х. Гадамера діалог стає своєрідною аплікацією свого та чужого, що може відбуватися через взаємодію індивідуальних світоглядів. Взаємодія культур стає однією із рушійних сил процесу розвитку національних культур, підґрунтям специфічного відображення об'єктивної реальності. Духовна культура, відображаючи та опановуючи конкретну дійсність, тим самим усвідомлює внутрішній смисл явищ життя. Відображення життя становить основу взаємодії культур. Поза взаємодією з іншими культурами не може повноцінно існувати і національна культура. Ізоляція однієї культури від інших завжди негативно позначалась на власній національній гідності та престижі. Взаємодія приводить до примноження досвіду не лише національної культури, але й інших культур, надає можливості для невечернього пізнання дійсності.

Усвідомлення нового досвіду неможливе без процесів мислення, які пов'язані з мовою. Мова сприяє взаємному пізнанню націй та засвоєнню культурного спадку. Людина досягає вищого щаблю культурного розвитку лише тоді, коли великі духовні зусилля зроблені нею самою. А до цього вона може дійти лише в процесі спілкування. Пізнання духовної культури іншої нації передбачає емоційну та інтелектуальну активність, систематичне накопичення знань про зміст інших культурних цінностей. І тут ми хочемо зосередитись на відмінності сприйняття іншої культури від оволодіння нею. Перше має одноразовий характер, в той час як опанування – процес триваліший і може тривати століття. У процесі сприйняття і опанування досвіду та цінностей іншої нації важливе значення має духовний зміст її культурного середовища. Без чуттєвого пізнання сам процес засвоєння цінностей культури стає неможливим.

Таким чином, міжкультурна взаємодія сприяє усвідомленню такого поняття, як «картина світу». Нам імпонує розуміння цього феномену як вихідного глобального образу світу, що лежить в основі світобачення людини, яка репрезентує суттєві його якості в суб'єктивній свідомості і є результатом усієї духовної активності особистості. Картина світу будується на уявленні індивіда про навколишній світ: «Явища та предмети зовнішнього світу представлені в людській свідомості у формі внутрішнього образу» [6, с. 64]. На думку О. О. Леонтєва, існує особливий «п'ятий квазівимір», в якому дійсність представлена людині. Це смислове поле, система значень. «Становлення образу світу в людині є її переходом за межі «безпосередньої чуттєвої картини». Образ – не картина! До образу, картини світу входить не зображення, а зображене (зображення, відображення розкриває лише рефлексія, і це важливо!)» [4, с. 16–21]. М. Хайдеггер наголошував на тому, що термін «картина світу» передусім «відображає щось, тобто картина світу, суттєво зрозуміла, означає не картину, що зображує світ, а світ, сприйнятий як картина» [10, с. 103]. На нашу думку, особливість мовної картини світу полягає в тому, що вона не є простою фотографією предметів та явищ, а становить суб'єктивну репродукцію реального світу, що відображає позицію індивіда. Отже, картина світу завжди суб'єктивна та антропоцентрична, оскільки її основною сутнісною характеристикою є наявність «людського початку». У різних людей мовна картина світу різна: вона детермінована віковими, психофізіологічними особливостями, соціальними статусом людини, має

національне та ціннісне забарвлення. Трапляється, що люди, які говорять різними мовами, можуть мати схожі картини світу, і навпаки, люди, які говорять однією мовою, – різні.

У теорії лінгвопрограмування базовими категоріями є картина реальності (території) і картина карти (Р. Ділтс, Я. Мак-Дермотт), а також принцип, що «карта не дорівнює території». У кожного з нас є власна картина світу, яка ґрунтується на внутрішніх «картах світу», які формуються за допомогою мови і чуттєвого сприйняття як результату щоденного досвіду. Саме ці «нейролінгвістичні карти» більшою мірою, ніж сама дійсність, визначають, як ми інтерпретуємо та реагуємо на оточуючу нас дійсність, який смисл ми вкладаємо у свою поведінку. Ті з нас, хто успішніше впорється зі своїми проблемами, має таку «карту світу», яка дозволяє бачити досить велику множину перспектив та можливостей вибору [3, с. 29–30]. «Внутрішня карта» здійснює інтерпретацію картини реальності, і реальність, у тому числі й педагогічна, сприймається суб'єктом мислення певним чином. Отже, увага до поняттєво-вербального боку мислення зможе дозволити вчителю англійської мови змінити і вдосконалити «карту», ввести більшу кількість конструктів до планування навчально-виховного процесу.

Дослідники розрізняють також і *культурну картину світу*. Вона потрактована як сукупність раціональних знань та уявлень про цінності, норми, характер, менталітет власної культури та культури інших народів [6, с. 64–74], а під *мовною картиною світу* в сучасній лінгвістиці розуміють сукупність знань про світ, відображених у мові. Остання формується номінативними, функціональними, образними, дискурсивними засобами мови, а також фоносемантикою [5, с. 65].

Мова – найбільш диференційований засіб висловлювання, яким володіє людина, і одночасно найвища форма прояву її об'єктивної свідомості. Висловлюючи все те, що може та має бути висловленим, мовна комунікація розширює сфери пізнання об'єктивної та суб'єктивної дійсності для вчителя англійської мови. Мовне вираження перебуває між свідомістю та уявним предметом.

Людина переважно спілкується з навколишньою дійсністю за допомогою образів мислення. Те, що вчитель англійської мови сприймає, є образом внутрішнього або зовнішнього світу, який він безпосередньо моделює. Образне бачення світу передається мовною комунікацією. Звідси, мовна комунікація є відображенням образу об'єкта, реального чи видуманого, у свідомості людини. Ті «картинки-образи», що виникають у свідомості, стають джерелом розуміння та спілкування для особистості. Механізм мовної комунікації становить «перекладача» з вихідної реальності (образу предмета, явища, процесу тощо) у мовну реальність – у процесах пізнання та спілкування, скоріш за все, за принципом: «я бачу і розумію те, що бачу і розумію я».

Унаслідок глобалізації культури дослідники вводять поняття «кривої процесу адаптації» та виділяють у ній п'ять етапів, які ми вважаємо за доцільне розглянути у контексті вивчення англійської мови.

Перший характеризується піднесенням настроєм і великими сподіваннями. Але цей етап швидко минає, а на другому незвична англокультурна інформація починає чинити негативний вплив, що призводить до розчарування, фрустрації та депресії. На третьому етапі симптоми культурного шоку сягають критичної точки. Але, якщо люди здатні успішно засвоїти мову англійської культури, то для них на четвертому етапі на зміну депресії приходить оптимізм, відчуття впевненості та задоволення. У такому випадку можна говорити про перехід до п'ятого, завершального етапу, який характеризується відносно стабільною зміною картини світу людини у відповідь на вимоги англокультурного середовища, що змінилося. Проте не всі здатні пройти цей шлях. Деякі люди вже на ранніх стадіях починають захищатися від потоку інформації і залишаються на проміжних стадіях.

Отже, цілком справедливим є запитання про роль та місце вчителя англійської мови у формуванні здатності успішно долати схарактеризовані вище етапи.

Для цього скористаємося моделлю, розробленою Р. Якобсоном, у якій він пов'язує широке коло проблем мови, мистецтва та ширше – культури з теорією комунікативних систем (рис. 1):

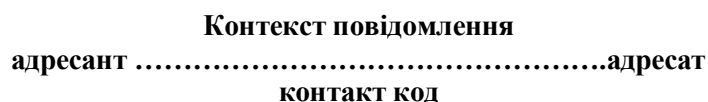

Рис. 1. Комунікативна модель Р. Якобсона

Скориставшись поданою вище моделлю, ми можемо уявити ті ролі, які належить виконати вчителю англійської мови, вимоги, які повинні бути виконані під час його підготовки у ВНЗ.

Виконуючи функцію адресанта, вчитель, контактуючи з учнями, одночасно вступає в контакт з культурою англійської мови та стає транслятором цієї культури, користуючись при цьому англійською мовою в якості коду і спираючись на рідну мову учнів. Адресатом стає учень, який одночасно є суб'єктом

культури, що вступає в контакт. Цілком очевидним є той факт, що контекстом повідомлення є обидві культури, а реалізація цього контексту здійснюється шляхом взаємодії обох кодів – англійської та української мов. У ситуації спілкування з носієм англійської мови комунікант виконує функцію і того, хто говорить, і того, хто слухає, але у будь-якому випадку контекст повідомлення задається взаємодією обох культур. Це дає нам підстави говорити про зумовленість контексту повідомлення міжнародними розходженнями в основному на чотирьох рівнях: 1) мовному (реалії, мовні стереотипи, мовний етикет тощо); 2) риторичному (національні моленеві кодекси мовця, характерні форми викладення думок, типові мовленеві жанри, риторичні прийоми тощо); 3) змістовому (урахування відмінностей у фонових знаннях партнерів, особливості аргументації тощо); 4) паралінгвістичному (особливості кінетики, проксемики, сигналів зворотнього зв'язку тощо).

Висновки і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Отже, професійна підготовка майбутнього вчителя англійської мови не може обмежуватися рамками вивчення англійської мови та культури англомовної нації, ігноруючи при цьому рідну мову і культуру. Підготовку до міжкультурної взаємодії необхідно розглядати як процес, що вимагає знання соціокультурних та лінгвокультурних особливостей англійської та української мов і культур; усвідомлення наявності різних стилів життя і відображення в них спадку культур; володіння стратегіями комунікативної поведінки. Подальшого розвитку та вдосконалення потребує теорія та методика формування міжкультурної компетентності майбутнього вчителя англійської мови з точки зору зміни статусу тих дисциплін, які традиційно розглядались як «загальнокультурна підготовка», і надання їм додаткового професійно-формувального статусу з відповідними змінами у змісті навчання, спрямованого на спеціальну підготовку вчителя-словесника.

Список використаних джерел та літератури

1. Бахтин М. Эстетика словесного творчества. 2-е издание // Прим. С. С. Аверинцева и С. Г. Бочарова / М. Бахтин. – М. : Искусство, 1986. – 445 с. – С. 155.
2. Головин С. Ю. Словарь практического психолога / С. Ю. Головин. – Мн. : Харвест, 1998. – 800 с.
3. Дилтс Р. Фокусы языка. Изменение убеждений с помощью НЛП / Роберт Дилтс ; пер. с англ. – СПб. : Питер, 2008. – 314 с.
4. Леонтьев А. А. Языковое сознание и образ мира / А. А. Леонтьев // Язык и сознание: парадоксальная рациональность. – М. : Ин-т языкознания РАН, 1993. – С. 16–21.
5. Манакін В. М. Мова і міжкультурна комунікація : навч. посіб. / В. М. Манакін. – К. : ВЦ «Академія», 2012. – 288 с. – (Серія «Альма-матер»).
6. Маслова В. А. Культурология : учебное пособие [для студ. высш. учеб. заведений] / В. А. Маслова. – М. : Изд. Центр «Академия», 2001. – 201 с.
7. Моль Абраам. Социодинамика культуры : пер. с фр. / Предисл. Б. В. Бирюкова / Абраам Моль. Изд. 3-е. – М. : Издательство ЛКИ, 2008. – 416 с.
8. Пассов Е. И. Основы коммуникативной методики обучения иноязычному общению / Е. И. Пассов. – М. : «Русский язык», 1989. – 276 с.
9. Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266. – Київ [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/101-perelik-galujej-znan-i-spetsialnostej>. – Дата звернення: 22.05.2018.
10. Хайдеггер М. Искусство и пространство / М. Хайдеггер // Самосознание европейской культуры XX века: мыслители и писатели Запада о месте культуры в современном обществе. – М. : Изд-во полит. литературы, 1991. – С. 103.
11. Халева И. И. Социальный дискурс в межкультурных процессах / И. И. Халева. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <file:///C:/Users/Admin/Desktop/кафедра/2016-2017/межкультурная%20коммуникация/Vest15-717z.pdf>. – Дата звернення: 22.05.2018.
12. Цимбалюк І. М. Психологія спілкування / І. М. Цимбалюк. – К. : ВД «Професіонал», 2004. – 304 с.
13. Ясперс К. Духовная ситуация времени / К. Ясперс – М. : Политиздат, 1991. – 527 с. – С. 132.
14. Hofstede G Culture's Consequences : International Differences in Work-Related Values, Cross-Cultural Research and Methodology Series, Volume 5. – London : Stage Publications, 1982.
15. T. Parsons The Social System [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://home.ku.edu.tr/~mbaker/CSHS503/TalcottParsonsSocialSystem.pdf>. – Дата звернення: 22.05.2018.

Оксана Николаевна Скоробагатая,

кандидат педагогических наук, старший преподаватель
кафедры иностранных языков и методики преподавания
Глуховского национального университета
имени Александра Довженко,
e-mail: skorobahata_o_n@ukr.net

Наталья Владимировна Кадыкова,

ассистент кафедры иностранных языков
и методики преподавания Глуховского
национального университета
имени Александра Довженко,
e-mail: kadykovanata@gmail.com

**МЕЖКУЛЬТУРНОЕ ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ КАК СПОСОБ ПОЗНАНИЯ ЯЗЫКОВОЙ КАРТИНЫ
МИРА БУДУЩИМИ УЧИТЕЛЯМИ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА**

В статье затронута проблема осуществления межкультурного взаимодействия как предпосылки формирования языковой картины мира будущего учителя английского языка. Предпринята попытка доказать, что диалог культур является основой развития межнациональных отношений. Охарактеризованы особенности межкультурного взаимодействия, на которые стоит обращать внимание в процессе профессиональной подготовки будущего учителя английского языка. Внимание сфокусировано на этапах «кривой процесса адаптации» в контексте изучения английского языка.

Ключевые слова: межкультурное взаимодействие, языковая картина мира, «кривая процесса адаптации», будущий учитель английского языка.

Oksana Skorobahata,

Ph. D, senior teacher, foreign languages and
the methodics of their training department
Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv
national pedagogical university,
e-mail: skorobahata_o_n@ukr.net

Nataliya Kadykova,

assistant, foreign languages and the methodics of their
training department Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv
national pedagogical university,
e-mail: kadykovanata@gmail.com

**INTERCULTURAL INTERACTION AS A WAY TO GAIN KNOWLEDGE OF A LANGUAGE
WORLD PICTURE BY INTENDING ENGLISH LANGUAGE TEACHER**

***Introduction.** With the ever-increasing rise of globalization, the need to communicate more effectively across cultures becomes more important. In a hyper-connected world, we need to learn how to understand the perspectives of others better, and how to make accommodations in conversations that support both parties being on the same page.*

***Methods.** The author solves the tasks of the academic research by means of scientific literature analysis, as well as the analysis of institutional and instructional materials, synthesis.*

***Results.** Researchers have emphasized the significance of culture as a key feature which must go hand in hand with language teaching and have come up with various definitions of culture throughout years. One of the definitions comes from Geert Hofstede. He defined culture as widely shared ideas, values, formation and uses of categories, assumptions about life, and goal-directed activities that become unconsciously or subconsciously accepted as «right» and «correct» by people who identify themselves as members of a society. Furthermore as scholar state, culture is the root of our identity which is pervasive, shared, learned and dynamic.*

On the other hand, language is defines as a code of (primarily) vocal symbols by which human beings interact or communicate. In other words, language touchstones of the social system in a community. We see language as not only the key instrument that human beings use to interact but also the bond between people and their culture. In short, when learners learn about language they learn about culture and as they learn to use a new language they learn to communicate with other individuals from a new culture.

At this point, the thing that counts is to recognize the reciprocal relationship between language and

culture. As a result of this relationship, culture teaching has gained importance in foreign language teaching, especially in the field of English language teaching (ELT). Thus, culture teaching should be paid special attention in EFL curriculum together with the necessary methods and techniques to be applied in the classroom. However, more information is needed to find out the amount and the ways FL teachers address culture in their classes.

Originality. *The relationship between teachers' perception of culture and their actual teaching practice in class gain importance for the comprehension of the concept of culture and its mutual relationship with language. This factor provide a motive for study aimed to find out whether teachers are aware of the curve of the adaptation process as well as of how and to what extent they exploit culture in their English language classes.*

Conclusion. *Thus, mastering the English as a foreign language code allows successfully to carry out intercultural interaction, assumes studying of features of the culture defining specifics of public and educational behavior of the partner, determined by the influence of historic traditions and customs, a way of life, etc. Therefore the English language as a communication medium between representatives of the different people and cultures has to be in indissoluble unity with the world and culture of the English speaking people.*

References

1. Baxty`n M. Эстеты`ка slovesnogo tvorchestva. 2-e y`zdany`e // Pry`m. S. S. Avery`nceva y` S. G. Bocharova. / M. Baxty`n. – M. : Y`skusstvo, 1986. – 445 s. – S. 155.
2. Golovy`n S. Yu. Slovar` prakty`cheskogo psy`xologa / S. Yu. Golovy`n. – Mn. : Xarvest, 1998. – 800 s.
3. Dy`lts R. Fokusy yazyka. Y`zmeneny`e ubezhdeny`j s pomoshh`yu NLP / Robert Dy`lts ; per. s angl. – SPb. : Py`ter, 2008. – 314 s.
4. Leont`ev A. A. Yazykovoe soznany`e y` obraz my`ra / A. A. Leont`ev // Yazyk y` soznany`e: paradoksal`naya racy`onal`nost`. – M. : Y`n-t yazykoznany`ya RAN, 1993. – S. 16–21.
5. Manakin V. M. Mova i mizhkul`turna komunikaciya : navch. posib. / V. M. Manakin. – K. : VCz «Akademiya», 2012. – 288 s. – (Seriya «Al`ma-mater»).
6. Maslova V. A. Kul`turology`ya : uchebnoe posoby`e [dlya stud. v`yssh. ucheb. zavedeny`j] / V. A. Maslova. – M. : Y`zd. Centr «Akademy`ya», 2001. – 201 s.
7. Mol` Abraam. Socy`ody`namy`ka kul`tury : per. s fr. / Predy`sl. B. V. By`ryukova / Abraam Mol`. Y`zd. 3-e. – M. : Y`zdatel`stvo LKY`, 2008. – 416 s.
8. Passov E. Y`. Osnovy kommuny`katy`vnoj metody`ky` obucheny`ya y` noyazychnomu obshheny`yu / E. Y`. Passov. – M. : «Russky`j yazyk», 1989. – 276 s.
9. Pro zatverdzhennya pereliku galuzej znan` i special`nostej, za yaky`my` zdziysnyuyet`sya pidgotovka zdobuvachiv vy`shhoyi osvity`: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny` vid 29 kvitnya 2015 r. № 266. – Ky`yiv [Elektronny`j resurs] – Rezhy`m dostupu: <http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/101-perelik-galuzej-znan-i-spetsialnostej>. – Data zvernennya: 22.05.2018.
10. Hajdegger M. Y`skusstvo y` prostranstvo / M. Hajdegger // Samosoznany`e evropejskoj kul`tury XX veka: mysly`tely` y` py`sately` Zapada o meste kul`tury v sovremennom obshhestve. – M. : Y`zd-vo poly`t. ly`teratury, 1991. – S. 103.
11. Xaleeva Y`. Y`. Socy`al`nyj dy`skurs v mezhy`vy`ly`zacy`onny`x processax / Y`. Y`. Xaleeva. [Elektronny`j resurs]. – Rezhy`m dostupu: [file:///C:/Users/Admin/Desktop/kafedra/2016-2017/mezhkul`turnaya % 20 kommuny`kacy`ya /Vest15-717z.pdf](file:///C:/Users/Admin/Desktop/kafedra/2016-2017/mezhkul`turnaya%20kommuny`kacy`ya/Vest15-717z.pdf). – Data zvernennya: 22.05.2018.
12. Cy`mbalyuk I. M. Psy`xologiya spilkuvannya / I. M. Cy`mbalyuk. – K. : VD «Profesional», 2004. – 304 s.
13. Yaspers K. Duxovnaya sy`tuacy`ya vremeny` / K. Yaspers – M. : Poly`ty`zdat, 1991. – 527 s. – S. 132.
14. Hofstede G Culture's Consequences : International Differences in Work-Related Values, Cross-Cultural Research and Methodology Series, Volume 5. – London : Stage Publications, 1982.
15. T. Parsons The Social System [Elektronny`j resurs]. – Rezhy`m dostupu <http://home.ku.edu.tr/~mbaker/CSHS503/TalcottParsonsSocialSystem.pdf>. – Data zvernennya: 22.05.2018.

Отримано редакцією 28.05.2018 p.